

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Program przeciwdziałania
niedoborowi wody

**Typy działań retencjonujących wodę
przewidzianych w Programie przeciwdziałania
niedoborowi wody**

Aleksandra Seliga-Piórkowska
Naczelnik Wydziału Polityki Wodnej
Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Działania wskazane w PPNW odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby w zakresie zwiększenia zasobów wodnych

- Cel główny: zwiększenie retencji wodnej w Polsce
- Priorytety:

Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej

Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych

Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania wody

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Działania zwiększające retencję wodną przewidziane w PPNW

3 typy związane z
inwestycjami
hydrotechnicznymi

5 typów
ukierunkowanych
na poprawę **retencji**
na **obszarach**
rolniczych

2 typy
ukierunkowane na
zwiększenie **retencji**
leśnej

2 typy w zakresie
renaturyzacji

1 typ dedykowany
obszaram miejskim

1 typ dotyczący
obszarów
pokopalnianych

14 typów

https://stock.adobe.com/pl/images/yellow-rape-field-and-drainage-ditch-beautiful-rural-landscape-in-poland/351546175?asset_id=351546175

<https://www.kieruneksurowce.pl/arttykul,64142,lafarge-rekultywuje-teren-pokopalniany-w-radkowicach.html>

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne w zakresie zasobów wodnych oraz retencji wodnej

455 propozycji działań edukacyjno-informacyjnych zaproponowanych przez **170** instytucji

- Uwzględnienie tematyki retencji w podstawie programowej w szkołach (MEN);
- Kampanie informacyjne dotyczące retencji, oszczędzania wody, adaptacji do zmian klimatu tworzenia błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. MI, MKiŚ, NFOŚiGW, Wody Polskie);
- Nabory wniosków i promocje programów NFOŚiGW oraz WFOŚiGW;
- Szkolenia i e-learning dla rolników (MRiRW, CDR, ODR);
- Porady informacyjne i prawne – indywidualne i grupowe (CDR, ODR);
- Promocja opracowywanych zbiorów dobrych praktyk (MRiRW);
- Publikacje artykułów prasowych i internetowych;
- Kampanie informacyjne w mediach społecznościowych;
- Konferencje branżowe;
- Konkursy i zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży (m. in. Wody Polskie, Lasy Państwowe, JST);

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Działania inwestycyjne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

1.

Realizacja **obiektów retencjonujących wodę**

(Realizacja działań zawartych m.in. w Wykazie inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych lub planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód)

2.

Realizacja **innych działań służących poprawie retencji wód**

przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW WP, PZRP, aPGW, aPWŚK, PPSS, planach utrzymania wód (realizacja działań zawartych m.in. w Wykazie inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych bądź planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód)

3.

Przekształcanie wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w **zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne**

Zbiornik Racibórz Dolny. Widok z góry na budowlę przelewowo-spustową. Fot. Wody Polskie

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Działania ukierunkowane na poprawę retencji na obszarach rolniczych

1.	Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych	Wspieranie mikroretencji poprzez tworzenie przydomowych zbiorników wodnych	Działanie obejmuje prace dot. zakupu, montażu, budowy i uruchomienia instalacji pozwalających na zbieranie, retencjonowanie i wykorzystywanie wód opadowych oraz roztopowych
		Ochrona obszarów okresowo zalewanych	Działanie obejmuje wprowadzanie działań mających na celu kształtowanie retencji na obszarach użytkowanych rolniczo poprzez ochronę terenów okresowo zalewanych.
		Gospodarowanie rolnicze na obszarach podmokłych	Działanie obejmuje wskazanie zapotrzebowania na zmianę sposobu prowadzenia gospodarki rolnej na obszarach okresowo zalewanych (paludikultura)
		Ochrona istniejących obiektów mikroretencji	Działanie obejmuje ochronę obszarów retencjonujących wodę powstałych na skutek działalności bobra (Castor fiber)
		Wspieranie mikroretencji poprzez tworzenie zbiorników śródpolnych	Działanie polegające na tworzeniu śródpolnych zbiorników wodnych w naturalnych zagłębieniach terenu
2.	Promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową	Zwiększanie warstwy próchniczej	Działanie obejmuje prowadzenie zabiegów agrotechnicznych w sposób minimalizujący ingerencję w strukturę gleby i jej erozję systemy bezorkowe, uprawa pasmowa. Działanie ma charakter promowania dobrych praktyk
3.	Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych	Tworzenie stawów hodowlanych	Działanie obejmuje prace mające na celu budowę i odtwarzanie stawów hodowlanych
4.1.	Realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających	Przebudowa systemów melioracyjnych	Działanie polegające na przebudowie istniejących systemów melioracji wodnych w celu zmiany funkcji z odwadniającej na odwadniająco-nawadniającą
4.2.		Budowa systemów melioracyjnych nawadniających	Działanie obejmuje budowę nowych systemów melioracji wodnych nawadniających
5.	Tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych		Działanie polegające na wykonywaniu nasadzeń wzdłuż granic pól, dróg oraz cieków

RETENCJA

Działania ukierunkowane na poprawę retencji na obszarach leśnych

ZATRZYMAJ WODĘ!

„Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych”

„Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich”

<https://mapadotacji.gov.pl/projekty/746241/>

1.1	Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych	Budowa zbiorników małej retencji w lasach	Działanie dot. budowy zbiorników małej i mikroretencji na obszarach leśnych
1.2.		Budowa pozostałych obiektów hydrotechnicznych w lasach z wyłączeniem zbiorników małej retencji	Działanie dot. budowy na ciekach zastawek, progów, grobli i innych obiektów spowalniających spływ powierzchniowy na obszarach leśnych
2.	Zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów	Odnowienie drzewostanów	Odbudowa drzewostanów po pozyskaniu (użytkowaniu rębne)

RETENCJA

Działania z zakresu renaturyzacji

ZATRZYMAJ WODĘ!

<https://dolinaslupi.pl/aktualnosci-7/czynna-ochrona-torfowiska-gogolewko/>

Realizacja indywidualnie dobranych działań prowadzących do odtworzenia zdegradowanego obszaru mokradłowego. Przykładowe działania to budowa zastawek na rowach odwadniających mokradło, przywracanie naturalnego charakteru cieków zasilających mokradła, likwidacja systemów melioracyjnych, budowa przetamowań z materiału torfowego, wprowadzanie do rowów melioracyjnych rumoszu drzewnego w celu zainicjowania spontanicznego zanikania drenującej roli rowów, zmiany w formach i technikach użytkowania mokradł użytkowanych rolniczo.

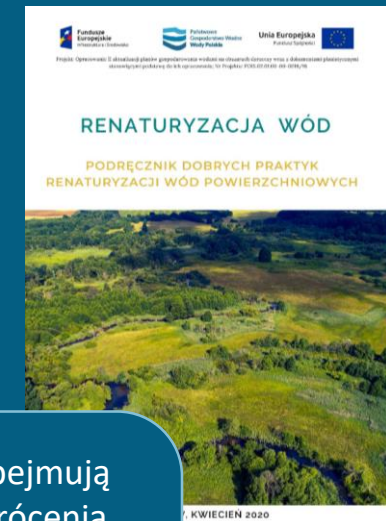
Renaturyzacja

Renaturyzacja ekosystemów mokradłowych

- Zwiększanie retencji mokradłowej poprzez odtwarzanie obszarów mokradłowych

Renaturyzacja rzek

Działania renaturyzacyjne obejmują prace prowadzące do przywrócenia naturalnego charakteru cieków obejmujące m. in. likwidację urządzeń wodnych, wprowadzanie do koryta naturalnych przeszkód w postaci narzutów kamiennych, pni drzew.

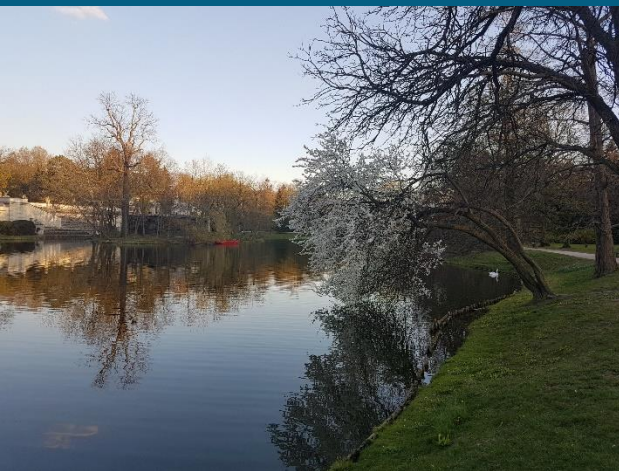

<https://www.wody.gov.pl/index.php/pl/aktualnosci/734-wody-polskie-gotowe-do-dzialania-na-odrze>

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Działania dla obszarów miejskich i pokopalnianych

POIiŚ 2014-2020
Działanie 2.1. Typ 5 -
Systemy gospodarowania
wodami opadowymi na
terenach miejskich

Realizacja miejskich planów adaptacji (MPA) oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach

M.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Działania obejmujące zbieranie deszczówki, tworzenie rowów i muld chłonnych, zmiana powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną, zakładanie ogrodów deszczowych.

Zakres działań powinien być każdorazowo dostosowany do specyfiki miasta.

Rekultywacja wyrobisk pogórnich w celu wykorzystania jako wielofunkcyjne zbiorniki retencyjne

Działanie polegające na zalewaniu wyrobisk pogórnich wodą w celu retencjonowania wody oraz przywrócenia warunków hydrogeologicznych zbliżonych do naturalnych.

Możliwość rekultywacji wyrobiska musi być każdorazowo indywidualnie rozpatrzona z uwzględnieniem negatywnego oddziaływania na środowisko.

<https://www.kieruneksurowce.pl/arttykul,64142,lafarge-rekultywuje-teren-pokopalniany-w-radkowicach.html>

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Typy działań przeanalizowano pod kątem powiązania działania z zapisami następujących dokumentów planistycznych i programów:

Druga aktualizacja Planów gospodarowania wodami

Aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Program planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP

Program Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych

Program Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich

Program rozwoju melioracji wodnych w perspektywie średnio- i długoterminowej

Program NFOŚiGW „Moja Woda”

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

Miejskie plany adaptacji do zmian klimatu

Zbiór zaleceń dobrej praktyki rolniczej mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych

Plany urządzania lasu

Działania Wód Polskich w sprawie Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych

KPRWP, który jest jednym z działań ujętych w aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW)

RETENCJA

Efekt realizacji PPNW – uzyskana retencja wodna

ZATRZYMAJ WODĘ!

Zadania inwestycyjne Wód Polskich – ok. **1 176,3 mln m³**

Renaturyzacja mokradeł – ok. 79 mln m³

Renaturyzacja rzek – ok. **1 149,2 mln m³**

Budowa zbiorników małej retencji w lasach - ok. 2,8 mln m³

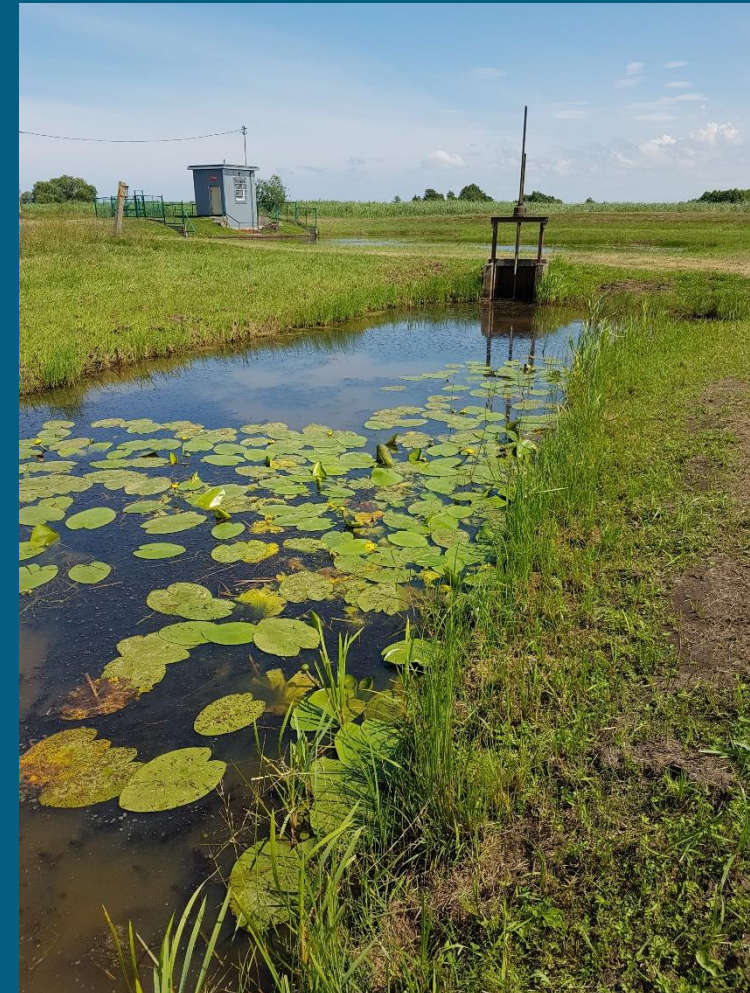
Odnowienie drzewostanów – ponad 450 mln m³

Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych ok. **1 082 mln m³**

Promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową – ok. 601 mln m³

Budowa nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracji - ok. 0,9 mln m³

Rekultywacja wyrobisk pogórnich w celu wykorzystania jako zbiorniki retencyjne -ok. 871 mln m³

RETENCJA

Efekty realizacji PPNW

ZATRZYMAJ WODĘ!

Wybudowanie **94 obiektów retencjonujących wodę** i **633 obiektów kształtujących retencję**.

Podjęcie działań w zakresie naturalnej retencji i **działań wspierających inwestycje**, czyli:

Renaturyzacja rzek – w tym 11 o najwyższym priorytecie realizacji, 7 o wysokim priorytecie oraz 3019 o priorytecie niskim i umiarkowanym;

Renaturyzacja mokradeł o powierzchni 318,96 km² o najwyższym priorytecie oraz 362,98 km² o wysokim priorytecie;

Budowa obiektów małej retencji leśnej w liczbie 428;

Podjęcie działań w zakresie przywracania retencji leśnej – 1648 obiektów;

Ochrona obszarów okresowo zalewanych - na proponowanym obszarze 61 tys. ha;

Podjęcie praktyk rolniczych w zakresie ochrony warstwy próchnicznej na powierzchni ponad 30 tys. ha;

Zmiana sposobu gospodarowania na obszarach okresowo zalewanych na obszarze 43 tys. ha;

Ochrona istniejących obiektów mikroretencji – poprzez zachowanie około 585 tam bobrowych;

Tworzenie zbiorników śródpolnych – ponad 266 tys. obiektów mikroretencji;

Przebudowa i odbudowa systemów melioracji w celu nadania im funkcji nawadniającej na powierzchni 153 tys. ha gruntów ornych i 122 tys. ha trwałych użytków zielonych;

Budowa systemów melioracji nawadniających w 30 JCWP rzecznych;

Opracowanie dokumentacji przekształcenia na wielofunkcyjne zbiorników planowanych jako suche.

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Obecnie - **7,5%**
retencji wód

PPNW działania
zwympiarowane –
zwiększenie
retencji do **9,8%**

Pozostałe
działania
z PPNW –
zwiększenie
retencji do **15%**

RETENCJA

ZATRZYMAJ WODĘ!

Program przeciwdziałania
niedoborowi wody

Dziękuję za uwagę